

AASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2016
aruandeaasta lõpp: 31.12.2016
nimi: Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit
registrikood: 80005069
aadress: Telliskivi 60a, 10412 Tallinn
telefon: 664 5077
e-post: info@ngo.ee
veeb: www.ngo.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Kodanikuühiskond ja EMSL aastal 2016	4
Kodanikuühiskonna 2016 aasta tegijad	6
EMSLi aasta 2016 numbrites	8
Kui edukad olime 2013-2016 strateegilistes ülesannetes?	9
Ülesanne 1	10
Ülesanne 2	12
Ülesanne 3	13
Ülesanne 4	14
Ülesanne 5	15
Ülesanne 6	16
Ülesanne 7	18
Ülesanne 8	19
Ülesanne 9	20
Ülesanne 10	21
EMSL ja liikmed:	22
EMSL ja inimesed:	23
Rahaasjad	24
Vabaühenduste liidu strateegia aastateks 2017-2020	26
2016. aasta tulemused	27
Tegevuskava 2017	30
Finantsaruanne	33

TEGEVUS-

ARUANNE

Kodanikuühiskond ja EMSL aastal 2016

10. oktoobril 1991 asutasid 26 organisatsiooni Eesti Fondide Keskuse. 2016. aastal tähistasime selle õigusjärglase Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu 25. sünnipäeva ning rääkisime lugusid veerandsaja aasta vanusest organiseerunud kodanikuühiskonnast.

Kunagised EMSLi asutajad ning varasemad juhatajad kirjeldasid algust kui pööraselt kiiret aega, mil tuli tegeleda korraga nii vabakonna mõtestamisega ühiskonna loomuliku osana, kui ka robinal tekkinud uute ühingute koolitamise ning kodanikualgatusele kohe loomisega õigusruumis. Kui põhiline sai paika, alustati sektori identiteedi tugevdamist eetikakoodeksi ning hea kodaniku põhimõtete kirjapanekuga. Edasi tuli aeg positsioneerida end partnerluses valitsusega, ja kui esialgu oli avalik võim pigem tõrjuv, jõudis vabakond lõpuks tunnustamiseni partnerina. Mine tea, kas hästi juhitud selgitamise või kasulike kokkusaatumuste abil.

Algusaastatel oli loomulikult palju idealismi, naiivsustki ning iga uus MTÜ, seminar ja projekt tegid rõõmu kasvavast kodanikuühiskonnast. Tegevused, teemad ja probleemid, millega maadelda, läksid tasapisi keerulisemaks: Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni (EKAK) heakskiitmine Riigikogus tegi kodanikuühiskonna arendamisest poliitikavaldkonna, milles tulemuste saavutamiseks tuli vabaühendustel olla professionaalne ja oskuslik nii otsuste mõjutamisel kui ka liikmeskonna kaasamisel. Tähtes suuremat mõju, aga ka kasvavate ootustega toimetulemiseks, pidid ühingud kohanduma ettevõtlusmudelite ning turusuhetega.

2016. aastal oli vabaühenduste liit EMSL 101 liikmesorganisatsiooniga avalikes huvides tegutsevate vabaühenduste katusorganisatsioon, millel on võrreldes algusaastatega hoopis teine määrgumaa: vabaühendustel on teenuste pakkumisel ja poliitiliste läbirääkimisel oma positsioon ja roll, Eestis tegutseb hulk mõjusaid ja hästi juhi-

tud organisatsioone, valitsusel on strateegia ja eelarverida kodanikuühiskonna arengu toetamiseks, vabakonna ühisosa ja olemust toetavad traditsioonid nagu Teeme ära! ja Arvamusfestival. Mõned skeptikud heidavad siiski ette ühingute liigset loidust, teised jälle rääkimist, vabaühendused kurdavad klaaslae üle, mis ei luba lõpuni huvide eest seista ning sisulise arutelu ning kompromissid välistab. Kodanikuühiskond tervikuna ei ole aga enam pelgalt mittetulundusühingute pärusmaa, sest vabakonda loovad ettevõtjad, aktivistid, koostöösuhted ning ka avalik võim ise.

See nõuab ka EMSLilt hoopis teistsugust tööd. Vähem on igapäevast suhtlemist ühingu- ja rohkem eksperttööd ja läbirääkimisi nendega, kelle võimuses teha otsuseid. Meil ei ole vaja koolitada ühingu- ja raamatupidamisest ega projektikirjutamisest, küll aga on tarvis näidata ette ja julgustada uuenduslike meetodite katsetamist, utsitada muutustega kohanemist ja nende ärakasutamist. Vaja on luua kontakte erinevate ühiskonnas toimijate vahel, et tekiks uued koostööharjumused, kellegi vajadused ei jääks arvestamata ning ideed kuulajateta. Näiteks metsade majandamine, kiire raudtee ehitamine Euroopasse, või ka Reidi tee läbimurde mõistlikkus, mis 2016. aastal häälekamalt kodanikke arvama tõi, on teemad, kus kaasav arutelu võiks ju avalikust huvist lähtuva parima otsuseni aidata, kuigi emotsionaalsetes ja populistlikes mõttevahetustes muutub argumentidele tuginemine ise üha võimatumaks. Viimasena, arvestades trende kõikjal maailmas tuleb meil hoida silm peal, et kodanikuruum Eestis ei kitseneks, vaid teha tööd selle nimel, et seda saaks rohkem: toome vabakonda enam ressursi, kindlustame, et uutel tegevusvormidel ei oleks takistusi ning arutelu otsuste üle oleks kaasav. Võtame selles aastaaruandes kokku viimase nelja aasta töö tulemused, keerame järgmise lehe ning hakkame tööle.

Kodanikuühiskonna 2016 aasta tegijad

Aasta vabatahtlus: Eesti Pagulasabi, kes aitab ohu eest pagenuid Eestis igapäevaste asjatoimetustega, tutvustab pagulasteemat laiemalt ning jõuab samal ajal toetada ka sõjakollete lähedal olevaid hädalisi. www.pagulasabi.ee

Aasta investeering: Eesti tööandjate algatus "Annetame aega", mille kaudu on ettevõtjad investeerinud ühiskondlike probleemide lahendamisse enam kui 1000 päeva ärksate inimeste – oma töötajate – aega. www.annetameaega.ee

Aasta pioneer: Teomeeter, mis veebirakendusena kogub igäihe lubadusi vähenõudvatest tegemistest ja tegematajätmistest, et sedaviisi mõjutada me koostöömismist ühiskonnana. www.teomeeter.ee

Aasta hääl: loomasõprade hääl, mis 2016. aastal oli esindatud enneolematult hästi ning mõjutas suhtumist karusloomatööstusesse ning metsloomade kasutamisse tsirkustes.

Aasta avaliku võimu esindajad: Rahandusministeeriumi ametnik Andrus Jõgi ja riigi IT-süsteemide peaarhitekt Andres Kütt, need riigi andmete avajad.

Aasta tegu: suhtumine "Teeme lihtsalt ära!"

EMSLi aasta **2016** numbrites

101 liiget

60 vabatahtlikku

25 annetajat

101 koolitustundi

6 töökohta

1 õppereisi

1 päeva

15 komisjoni ja töörühma

4 koostöö-võrgustikku

Kui edukad olime 2013-2016 strateegilistes ülesannetes?

2013-2016 luges EMSL oma peamisteks ülesanneteks:

- käivitada Eesti üldhariduskoolides programm, kus gümnaasiumiõpilased käivad ühiskonnaõpetuse tunni raames vabaühendusi õppides kohalikes vabaühendustes praktikal.
- aidata Eesti vabaühendustel tõsta oma legitiimsust, läbipaistvust ja vastutavust, et ühendused oleksid neis osalevatele ja nendega kokku puutuvatele inimestele heaks demokraatia ja koostöö kooliks.
- saavutada Eesti vabaühenduste kohta riiklikus registris kogutavate andmete muutmine tasuta kättesaadavaks ja kergesti kasutatavaks kõigile soovijatele, et avalikkusel oleks paremad võimalused saada infot vabaühenduste kohta ja hinnata nende töö tulemusi.
- osaleda avalikes diskussioonides kodanikuühiskonna teemal, käivitada ise ning aidata käivitada ettevõtmisi, mille kaudu inimesed saavad häid kogemusi avalike asjade arutamises, otsustamises ja elluviimises osalemisest.
- aidata ühtlustada vabaühenduste riigipoolse rahastamise põhimõtted, saavutades ühenduste ja avalikkuse huvidele vastavad reeglid ja nende järgimine nii projekti- kui ka tegevustoetuste jagamisel, aga ka ühenduste maksusoodustuste osas.
- seista Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsioonis kokku lepitud kodanikualgatuse ja avaliku võimu koostööpõhimõtete järgimise eest ning tõsta kummagi poole teadlikkust nendest põhimõtetest.
- koondada vabaühenduste seisukohti ja kaitsta nende huve ühendusi puudutavas õigusloomes ja arengukavades.
- koolitada ja nõustada vabaühendusi ning nende partnereid ühenduste arenguks ning tulemuslikuks koostööks olulistel teemadel.
- koguda, toimetada ja levitada vabaühenduste tegevuseks olulist informatsiooni eesti ja vene keeles.
- levitada maailmas infot Eesti kodanikuühiskonna saavutuste ja õppetundide kohta ning tuua Eestisse infot muu maailma headest praktikatest.

EMSL on avalikes huvides tegutsevate vabaühenduste liit, kes töötab selle nimel, et Eestis oleks tugev kodanikuühiskond, kus inimesed tahavad, saavad ja oskavad olla head, arukad ja aktiivsed kodanikud. EMSL-i missiooniks on aidata arenda vabaühenduste tegevust toetaval keskkonnal ja tugevdada ühenduste suutlikkust selles keskkonnas tulemuslikult tegutseda.

Ülesanne 1

Käivitada Eesti üldhariduskoolides programm, kus gümnaasiumiõpilased käivad ühiskonnaõpetuse tunni raames vabaühendusi õppides kohalikes vabaühendustes praktiliselt.

2013 alustasime ammu unistatud Kogukonna-praktika katseprojektiga kahes Rakvere gümnaasiumis ning kolm aastat hiljem oleme programmi viinud koolidesse üle Eesti. Kahe Rakvere kooli abiturientid olid esimesed, kes said ühiskonnaõpetuse tunni raames õppida tundma ühe vabaühenduse tööd, proovida vabatahtlikuna kogukonda panustamist ning saadud kogemust tunnis analüüsida.

Esimesel aastal sai sest osa 113 õpilast, järgmisel aastal kuuest koolist juba pea 300. Vabaühenduste eestvedajad on programmis noortele juhendajateks ning innustajateks, ja nii toob programm erinevaid organisatsioone rohkem ka kodanikuhariduslikesse tegevustesse. Programmi käivitamist ning hilisemat levikut on toetanud Siseministeerium, EMP ja Norra toetuste Vabaühenduste Fond Avatud Eesti Fondi vahendusel. Alates 2015. aastast teeme koostööd Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning viime programmi ellu Euroopa Sotsiaalfondi toel.

Esialgu võib tunduda, et ei ole tuju tegeleda kogukonnapraktikaga, kuid kui jõutakse kokkuleppele ning alustatakse ülesannetega, siis tekib kohe tuju sellega tegeleda. Ärge kindlasti valige seda, mida valivad teie sõbrad, valige see, mis teile endale meeldib ning mis teid huvitab.

Kogukonnapraktikant

2016 lõpuks olid Kogukonnapraktikaga liitunud 19 kooli kaheksas maakonnas, nelja aasta jooksul on kogukonnapraktika läbinud ligi 1400 õpilast. Lähiaastatel soovime jõuda kokku 50 gümnaasiumisse ja pakkuda kogukonnapraktika kogemust kokku 3000 õpilasele.

Kogukonnapraktikas osalevad ning aitavad kodanikuharidust sellega noorteni viia järgmised head partnerid koolide seast: Rakvere Gümnaasium, Rakvere Reaalgümnaasium, Rapla Ühisgümnaasium, Rapla Vesiroosi Gümnaasium, Läänemaa Ühisgümnaasium, Kadrina Keskkool, Põltsamaa Ühisgümnaasium, Jõgevamaa Gümnaasium, Ülenurme Gümnaasium, Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium, Viljandi Gümnaasium, Tarvastu Gümnaasium, Keila Kool, Tallinna Prantsuse Lütseum, Tallinna 32. Keskkool, Tallinna Saksa Gümnaasium, Antsla Gümnaasium, Tartu Annelinna Gümnaasium, Tartu Tamme Gümnaasium.

Tarvastu gümnaasiumi õpilased Maarja, Krisli ja Mari on praktikal Tartu Laste Turvakodus.

Mari Ots Sarv

2016. aasta vabakonna suvekoolis oli keskseks teemaks tulevik ja muutused, mis nõuavad ümberkorraldusi vabäühendusegi juhtimises.

Ülesanne 2

Aidata Eesti vabäühendustel tõsta oma legitiimsust, läbipaistvust ja vastutavust, et ühendused oleksid neis osalevatele ja nendega kokku puutuvatele inimestele heaks demokraatia ja koostöö kooliks.

Legitiimsus, läbipaistvus ja vastutavus on väärtused, mida EMSL on vabäühenduste seas levitanud tegutsemise algusaastatest saati. EMSLi liikmeks saavad astuda avatult tegutsevad ühingud: liikmete veebilehtedel peavad olema avaldatud juhatuse liikmed, majandusaasta aruanded ning põhikiri. Avatuse, vastutavuse ja läbipaistvuse teemasid oleme sobitanud erinevatele koolitustele – 2014. aastal korraldasime pikemaajalise arenguprogrammina Demokraatiakooli, milles 64 organisatsiooni erinevaist Eesti maakondadest õppisid oma

igapäevast tööd kujundama ümber selliselt, et avatud tegutsemise väärtused oleksid neis järgitud. Samale teemale keskendus ka 2015. aasta suvekool “Kuidas olla usaldusväärne enda ja teiste silmis?”

Keeruline on hinnata, kas vabäühendused on saanud viimase nelja aasta jooksul läbipaistvamaks ja kuidas see nende mainet, usaldusväärsust ja tulemusi mõjutanud on. Küll aga on neil rohkem praktilisi tööriistu, materjale ning abivahendeid, et hinnata oma tegevust ning järeldeste põhjal vastutavust oma töös suurendada.

Ülesanne 3

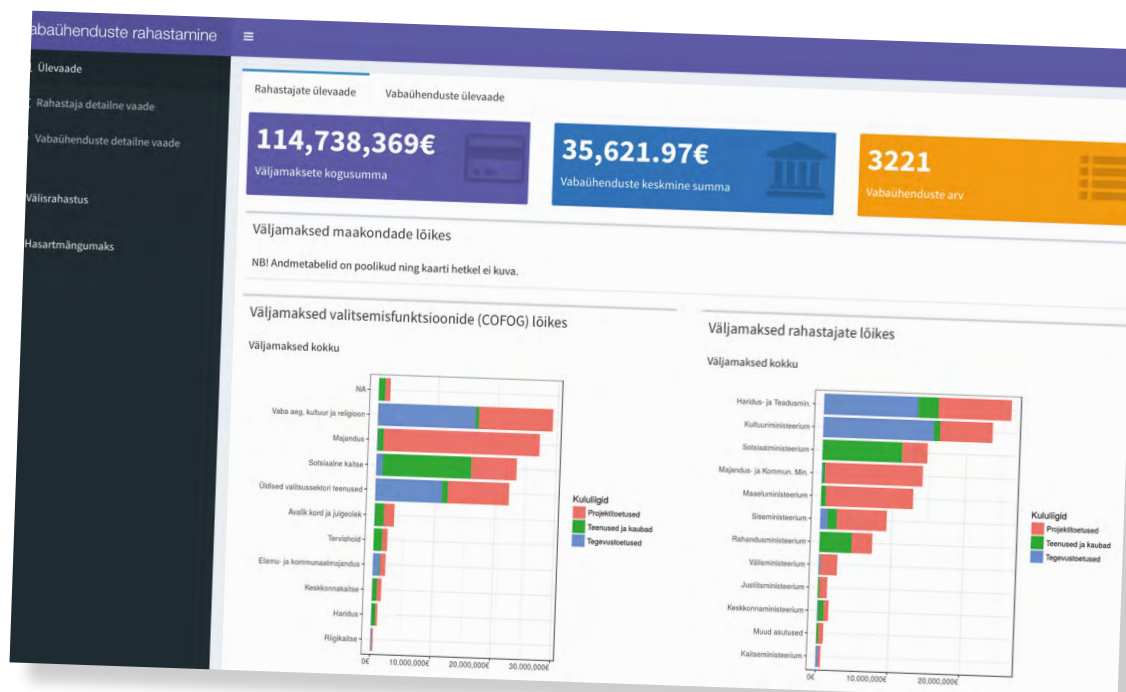
Saavutada Eesti vabaühenduste kohta riiklikus registris kogutavate andmete muutmine tasuta kättesaadavaks ja kergesti kasutatavaks kõigile soovijatele, et avalikkusel oleks paremad võimalused saada infot vabaühenduste kohta ja hinnata nende töö tulemusi.

Vabaühenduste andmete kättesaadavus aitaks suurendada sektori läbipaistvust ja usaldusväärsust. Äriregistri andmete tasuta ja vabaks kasutuse andmise vajadust oleme rõhunud igas valimisteelses manifestis, kohtumisel ning arengukavade koostamisel, kuid pörkunud argumendi taha, et sel juhul jääb riik kulupõhiselt hinnastatud äriregistri teenustasude võrra vaesemaks. Täpselt pole me küll aru saanud, kas riigil jääks saamata 300 000, pea poolteist miljonit või suisa neli miljonit eurot, milliseid summasid on kõiki mainitud.

Tänaseks oleme aga ise targemaks saanud, et läbipaistvus on keerukam kui vaid seotud isikute ja aastaaruannete avalikustamine – kui andmed oleksid kättesaadavad, saaks teha nendega sada põnevamat vigurit. Näiteks viies rist päringutega kokku vabaühenduse ja temaga seotud isikute toetused riigieelarvest, võidetud riigihanked, omatav kinnisvara, tasuta maksud, huvide deklaratsioonid jpm. Sel teel oleme pörkunud aga hoopis uue takistuse, andmete kvaliteediga: nii

aastaaruannetes, riigi raamatupidamises kui ka äriregistris on palju vigu ja muud võrreldamatut. Enne andmete korrastamist ei tooks ka lausavalikustamine head.

2016 jätkasimegi tihedamat tööd andmete kvaliteediga. Kui varasematel aastatel olime saanud segaseid riigikassa väljavõtteid tegelikest maksetest vabaühendustele, siis riigiasutuste riburada ühtsele finantsarvestuse tarkvarale SAP kolimine võimaldab üha paremaid tekkepõhise raamatupidamise andmeid. Paraku on rahastus kolinud aga riigist välja, sihtasutustesse, kes on kõik isevärki enklaavid ning andmetabelid nõuavad jätkuvalt palju käsitööd. Juba teist aastat parandame nüüd andmekogumist, jagame eraldised toetusteks ja teenusteks ning mõtleme välja parema meetodika, kuidas andmeid hõlpsamalt kohe alguses tähistada ja pärast analüüsida. Viimast teeme 2017. aastal koos Tartu Ülikooli RAKEga.

Ülesanne 4

Osaleda avalikes diskussioonides kodanikuühiskonna teemal, käivitada ise ning aidata käivitada ettevõtmisi, mille kaudu inimesed saavad häid kogemusi avalike asjade arutamises, otsustamises ja elluviimises osalemisest.

EMSL oli 2013. aastal üks Rahvakogu algatajatest ja läbiviijatest. Tookord algatati ühisloome meetodil ettepanekute kogumine erakonnapoliitika läbipaistvuse suurendamiseks ning poliitikaaruteludes osalemise võimaldamiseks valimiste vahel. Tulemuseks saab nüüd erakonna asutada väiksema arvu liikmetega ning seega lihtsamalt, peenhäälestatud on erakondade rahastamise mudelit ning olemas petitsiooniõigus. Ühisloome meetodi võttis 2017. aasta alguses taas kasutusse Eesti Koostöö Kogu, kes kogus selle abil ideid elanikkonna vanemisest tulenevate probleemide lahendamiseks.

2013. aastal toimus esimest korda ka Arvamusfestival, mis ainulaadse sõnarokifestivalina on kujunenud kokkusaamiskohaks ühiskonnahuvilisele. Festivali sündimise ja neli aastat kasvatamise juures oli EMSLil üksjagu toetav roll ning 2016 lõpuks iseseisvus festival omaette organisatsiooniks. Eri aastatel on EMSL korraldanud Arvamusfestivalil arutelusid annetamisest, kodanikuühiskonna tervisest ja heaks kodanikuks kasvamisest.

Ka vabatahtlike valimisvalvurite töö ei katkenud 2013. aasta kohalikel, 2014. aasta Euroopa parlamendi ega 2015. aasta Riigikogu valimistel.

Valvurid hoidsid silma peal valimistava järgimisel, aitasid oma hinnangutega head tava selgitada ning töid uusi tähelepanelikke teravsilmi valimiskampaaniaid analüüsima. Rikkumised jäid aga ikka sarnasteks: rivaaliga hirmutamine, avaliku raha ning oma positsiooni kasutamine kampaaniaks.

2016 Rääkisime sünnipäeva aastal igal võimalusel kodanikuühiskonna kujunemise lugu. Möödunud veerandsajale vaatasime tagasi näiteks aasta tegijate tunnustamisel ning tuletasime meelde, milliseid organisatsioon on varem esile tõstetud ning mis on nendest saanud. EMSLi üldkoosolekul kirjeldas Mari-Liis Jakobson etappe vabakonna arenguloos. Hea Kodaniku ajakirja tarbeks ja sünnipäeva puhul saime kokku 25 aastat kirjeldava ajajoone, mis võrdles paralleelselt nende aastate jooksul Eestis, vabakonnas ning EMSLis juhtunut. Kuhu järgmised 25 aastat meid viia võiksid, rääkisime Arvamusfestivalil. Teistest me festivali aruteludest küsis üks, kuidas Eestile miljon head kodanikku kinkida ning teine, millele annetaja mõtleb.

Arvamusfestivalil aitas heade kodanike kinkimise võimalusi otsida Kerttu Sepp.

Ülesanne 5

Aidata ühtlustada vabaühenduste riigipoolse rahastamise põhimõtted, saavutades ühenduste ja avalikkuse huvidele vastavad reeglid ja nende järgimine nii projekti- kui ka tegevustoetuste jagamisel, aga ka ühenduste maksusoodustuste osas.

Kui 2013. aastal valmis kodanikuühenduste rahastamise juhendmaterjal, mille koostamises ka EMSL osales, kirjeldas see olulisimana üldpõhimõtted: vabaühenduste rahastamine riigieelarvest peab olema läbipaistev, kõigile võrdselt ligipääsetav, seotud riigi strateegiliste eesmärkidega, tulemustele keskenduv, vabaühenduste võimekuse kasvu toetav ning olema ka vabaühendustega läbi räägitud. Juhendi alusel tegime ettepanekuid ministeeriumide rahastuskordade lihtsustamiseks ja parandamiseks, kuid sellest pole piisanud – läbipaistmatuid rahaeraldusi, liigkeerukaid reegleid ning vähemõjusaid toetuskeeme on veel. Seepärast võtsime juba 2015. aastal ette juhendi järgimise ning koostamise avastatu põhjal variraporti.

Maksusoodustuste osas oleme peamiselt seisnud selle eest, et soodustused nii eraisikute kui ettevõtete annetustele kasvaksid ja motiveeriks ühiskondlikesse algatustesse rohkem panustama. Valitsus on ühelt poolt kaasa noogutanud, öeldes, et kodanikuühiskonda peabki rahastama kodanikuühiskond ise, kuid maksupoliitikat kujundades töötnud vastupidises suunas: maksutagastuse piirmäärad on pidevalt vähenenud. Küll põhjusel, et kärpida kodulaenu intressikulude tagasiküsimist, aga kannatasid ka annetused. Puidupadi on siiski parandatud: enam pole annetustel eraldi 5% piirmäära kõigist mahaarvamistest ehk kel muid tagastusi pole, saabki maksuvabalt rohkem annetada.

2016 hindasime kodanikuühenduste rahastamise juhendmaterjali järgimist ning sõnastasime täpsemad ettepanekud tulumaksuseaduse muutmiseks. Variraport andis hinnangud vabaühenduste rahastamisele ministeeriumide kaupa ning kirjeldas kõige läbipaistmatute mudelitena hasartmängumaksust ning Riigikogus eelarvemenetluse lõppjärgus eraldatavat katuseraha, mida hellitavalt hüütakse regionaalseteks investeringuteks.

Korruptsioonihõngulise katuserahaga võitlemine on EMSLi töös olnud kõige vastuolulisem, sest loomulikult on lisaressurss vabakonda vaja. Aga mõjusate ja vajalike algatuste toetamine suvalises summas maksurahast ja Riigikogu liikme nimega tšekil on rohkem valimisreklaam kui vabakonna läbimõeldud arengu toetamine. Mida rohkem vabaühendusi ise sellise koostöö vastu seisavad (ja katuserahast keeldujaid ka leidub), seda tõenäolisemalt läbipaistmatu rahastamine ühel päeval ka lõpeb.

Ettepanekud tulumaksuseaduse muutmiseks saatsime Taavi Rõivase valitsuses kodanikuühiskonna eest seisnud siseminister Hanno Pevkurile, kes edastas need oma viimasel tööpäeval rahandusminister Sven Sestrile, kes ei saanud neid enam kellelegi, kuid muutusi ka ei toetanud. Uus Jüri Ratase valitsus aga lubas siis vabaühenduste rahastamisallikaid mitmekesistada ning selle lubaduse sisustamiseks otsivad ka vabaühendused 2017. aastal lahendusi.

Ülesanne 6

Seista Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsioonis kokku lepitud kodanikualgatuse ja avaliku võimu koostööpõhimõtete järgimise eest ning tõsta kummagi poole teadlikkust nendest põhimõtetest.

EMSL on EKAKile truuks jäänud: peame oluliseks, et iga kahe aasta tagant kodanikuühiskonna arengut Riigikogu suures saalis arutatakse, osaleme aktiivselt valitsuse ning kodanikuühenduste esindajate ühiskomisjoni töös, kus lisaks muule juhime töörühma, mis hindab EKAKis kirjeldatud avaliku võimu ning kodanikuühenduste koostööpõhimõtete järgimist.

Näiteks on töörühm tükkideks võtnud neli avaliku võimu ja vabauhenduste koostöönäidet, mis andsid olulist infot, kus arusaamatused ametkonna ja vabakonna vahel tekivad ning kuidas neid lahendada saaks. Enamasti tekivad segadused, sest ootused koostööle ei ole võimu ja vabakonna vahel läbi räägitud; arvatakse ekslikult teadvat, mida partner mõtleb või millist infot vajab; või siis suhtutakse partnerlusse hooletult, jättes teavitamata muutustest konsultatsioonide ajakavas ja meeskonnas või ajakohastamata avalikud materjalid. Vabauhendusele on jätkuvalt probleemiks vähene tagasiside ettepanekutele ning liiga hiline ja vahel ka valikuline kaasamine.

Aastate jooksul on keegi ikka küsinud, kas EKAK vajaks pärast 15 aastat uuendamist või ülevaatamist selle rakendamise pool, millist kasu on olnud Riigikogu kolme komisjoni ühisistungist, või kuidas aitab kodanikuühiskonna arengutele kaasa arutelu parlamendi suures saalis, kus enamasti üleliia palju osalejaid ega kõnelejaid ei ole. Ka valitsuse ja kodanikuühiskonna ühiskomisjonis seatakse

omaaegse koostöövormi asjakohasust küsimuse alla, nii et neilegi asjadele tuleb avatult mõelda.

2016 pidi toimuma järjekordne n-ö kuulamine, kus parlamendis arutatakse kodanikuühiskonna arengut olulise tähtsusega riikliku küsimusena. Tolleaegse põhiseaduskomisjoni esimehe Kalle Laanetiga leppisime kokku, et sel korral olgu minevikust rohkem tähelepanu vabakonna tulevikul. Oktoobrikuus toimunud kolme komisjoni avalikul istungil, mis suure saali arutelu alati soojendab, võtsid Hille Hinsberg (Riigikantselei, sotsiaalse innovatsiooni rakkerühm), Tarmo Jüristo (Praxis) ning Maris Jõgeva (EMSL) ette valitsemise, innovatsiooni ning ressursipuuduse teemad ning rõhutasid vajadusi parandusteks kahel suunal. Esiteks on vaja muuta tagurlikke valitsemisharjumusi, mis vabakonda kui partnerit riigile ei väärtusta, ning teiseks kasutada ühiskonna arenguks targemalt kodanikualgatuses olevat potentsiaali sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalse ettevõtluse jõustamise ning annetuskultuuri edendamiseks.

Samadest punktidest said EMSLi ettepanekud sügistasalvisesse koalitsioonileppesse, mida valitsuslääbirääkimistel tutvustasime. Välja valis valitsus seal kolm teemat: sotsiaalsele ettevõtlusele paremate tingimuste loomine, vabauhenduste rahastamise korrastamine ning avatum valitsemine.

Teeme ettepaneku:

1. Kujundada selgem kaasamist ning osalemist soodustav poliitika, arendada edasi osalusmudeleid, - vorme ja -võimalusi, sh e-osalemist, ja seda nii kohalikes omavalitsustes, valitsusasutustes kui ka Riigikogus.

2. Avada kodanikualgatuste sotsiaalse innovatsiooni potentsiaal. Kujundada sotsiaalsetele ettevõtetele terviklik ja järjepidev tugistruktuur inkubaatoritest ja kiirenditest koos investeeringutoetusega ning tagada selge õiguskeskkond.

3. Iseäranis sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusvaldkondades suurendada teenuste mahtu, kvaliteeti ja mitmekesisust vabaühenduste kaasamise kaudu.

4. Ergutada eraraha kaasamist ühiskonna-asjadesse maksupoliitikaga, mis motiveeriks rohkem annetama nii eraisikuid kui ka ettevõtjaid.

5. Kasvatada investeeringuid vabaühenduste arengusse ning muuta rahastamine riigieelarvest eesmärgipärasemaks. Tagada Kodanikuühiskonna Sihtkapitalile loomulik eelarvekasv.

6. Sõlmida valdkonnapoliitikate elluviimiseks strateegiliste partneritega vabakonnast mitmeaastased lepingud.

Ülesanne 7

Koondada vabaühenduste seisukohti ja kaitsta nende huve ühendusi puudutavas õigusloomes ja arengukavades.

Vabaühenduste seisukohtade koondamisel on kõige olulisemad olnud valimiseelsed manifestid, millega nii 2013. aasta kohalike volikogude valimiste kui 2015. aasta Riigikogu valimiste eel viimise kandidaatideni ettepanekud sellest, kuidas kodanikuühiskonnas olevat potentsiaali kasutades saaks riigis palju kiiremini soovitud reforme juhtida kui ka ühiskondlikke probleeme lahendada. Manifestid on heaks platvormiks, mida ka valimistevahelisel ajal huvikaitsetöö juhisenä kasutada.

Arengukavadest sai me osalusel kaante vahele kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020. Tegemist on (vähemalt meile) olulise valitsuse kavaga, mis kodanikuühiskonna arenguks tingimusi loob ning mille fookused said sel perioodil läbimõeldumadki kui varem. Teisalt, rakendusplaan ise on jäänud suures osas alarahastatuks, mis tähendab, et kuigi valitsus on tunnistanud vajalikke tegevusi, pole nende elluviimiseks kas siis võimalusi, või on need mahult üsna tagasihoidlikud. Õigusloomes osalesime enam rahastamise teemalistes konsultatsioonides, rääkisime kaasa ELi toetuste kavandamises ja tulumaksuseaduse uuendamises.

2016 töötasime peamiselt vabaühenduste rahastamist puudutava, avatud valitsemise partnerluse tegevuskavaga ning seisime selle eest, et ühinguõiguse ülevaatamine ikkagi toimuks. Kokku osalesime ligikaudu

15 töörühma ja komisjoni töös ning ülevaateid huvikaitsetöö tulemustest jagasime kvartaliaruannetes. Kaks küsimust, millega tegelesime pikemaalt, on kodanikuühiskonna arengu rahastamine riigieelarvest ning avatud valitsemise partnerluse tegevuskava laiendamine eesmärkidega, mille tulemusena võiks paraneda kaasamispraktikad. Näiteks näevad vabaühendused probleeme selles, et valitsusega dialoogiks loodud koostöövormid (komisjonid, töörühmad, jt) ei täida tihti oma eesmärki, otsustusprotsessid ei ole läbipaistvad (alates konsultatsioonide ajakavast, lõpetades hilisema tagasisidega, et mõista, miks otsus sai just selline nagu ta sai) ning kaasamispraktikatest ei ole üldse ka head ülevaadet, mis näitaks kätte mis on hästi, mida võiks parandada ja kuidas seda teha.

Ülesanne 8

Koolitada ja nõustada vabaühendusi ning nende partnereid ühenduste arenguks ning tulemuslikuks koostööks olulistel teemadel.

EMSLi roll vabaühenduste koolitaja ning nõustajana on aastate jooksul vähenenud, sest kõrvale on kasvanud tugevad katusorganisatsioonid, Kodanikuühiskonna Sihtkapital ja vanad head maakondlikud arenduskeskused, kes pakuvad samuti õppimisvõimalusi ning arenguprogramme. Traditsiooniliselt oleme koostöös Riigikantseleiga edasi korraldanud igal aastal kaasamise teemalist kevadkooli ning Kodanikuühiskonna Sihtkapitali toel vabaühenduste suvekooli. Aeg-ajalt viinud läbi mõne pikemaajalise arenguprogrammi. EMSLi tellimuskoolitused on esmalt EMSLile omatulu teenimiseks, kuid täidavad samuti vabaühenduste ja partnerite võimekuse kasvatamise eesmärki. Kõige enam koolitusi oleme korraldanud võrgustikutööst ja liikmete kaasamisest, aga ka annetuste kogumisest.

2016 alustasime huvikaitsega tegevatele vabaühendustele suunatud koolitusprogrammi Huvikaitaselabor. Poliitikakujundamises osalemise toe järele oli organisatsioonidel ammu vajadus ning selle programmi eesmärgiks ongi esmalt toetada ühendusi huvikaitsestrateegia läbimõtlemisel, seejärel toetada neid aasta jooksul strateegia elluviimisel. 34 kandideerinud vabaühenduse hulgast saime esialgu valida välja 27, kellest tänaseks on jäänud programmi 25. Järgnesid koolitused poliitikakujundamisest ja strateegia kujundamisest, analüüsist ja mõju planeerimisest, kaasamisest ning võrgustikutööst, kommunikatsioonijuhtimisest. Osalejad saavad

individuaalset nõustamist ja grupimentorlust ning tagasisidet koolituste järgselt tehtud kodutöödele, mis sobivad sisendiks valminud huvikaitseplaani.

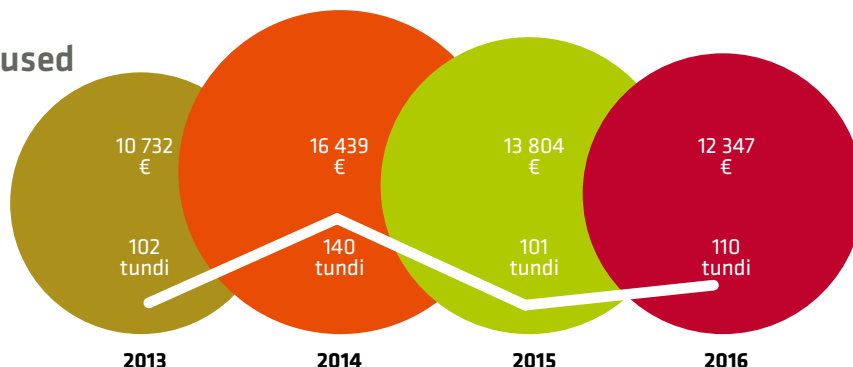
Huvikaitaselaboris osalevad: Külaliikumine Kodukant, Disainikeskus, Puuetega Inimeste Koda, LGBT Ühing, Üliõpilaskondade Liit, Vegan Selts, Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik, Omanike Keskkliit, Tallinna Puuetega Inimeste Koda, Omastehooldus, Korruptsioonivaba Eesti, MTÜ Siiliokas, Abipolitseinike Kogu, Keskkonnaõiguse Keskus, Liikumispuudega Inimeste Liit, VAU MTÜ, Vabariidusliit, Arengukoostöö Ümarlaud, Pärnu Naiste Tugikeskus, Õpetajate Liit, Naisuurimus- ja Teabekeskus, Seksuaaltervise Liit, Muinsuskaitse Selts, Loomakaitse Selts, Lasterikaste Perede Liit, Vaimupuudega Inimeste Tugiliit.

Vene töökeele vabaühenduste arenguprogrammi lõpetasid People to People, Eriline Maailm, Haridus-Kirjastuslik Kultuuriselts "Zlata", Kohtla-Järve Tööotsijate Klubi, Lasnaidee, Oleme Sinuga Koos, Sclerosis Multiplex'i Kohtla-Järve Ühing, Töökooda-huviklubi STIIL, MTÜ Ukraina Organisatsioonide Assotsiatsioon Eestis, Shokkin Group.

2016. aastal õnnestus kaasamise kevadkool, kuid me enda kõrgele seatud ootustele ei vastanud suvekool – osalejaid oli vähe hoolimata huvitavatest kõnelejatest. Otsustasime senist suvekooli formaati veidi muuta, et see vastaks paremini vabaühenduste ootustele.

Tellimuskoolitused 2013-2016

tulu eurodes ja maht tundides

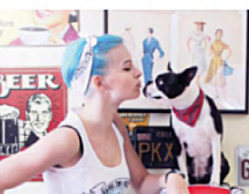
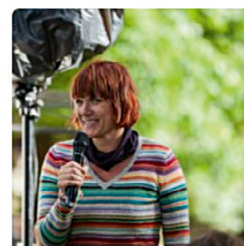
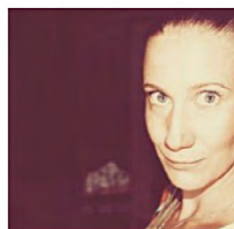
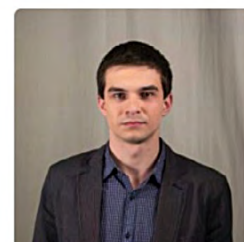
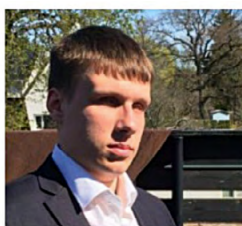

Ülesanne 9

Koguda, toimetada ja levitada vabähenduste tegevuseks olulist informatsiooni eesti ja vene keeles.

Hea Kodaniku infokanalitest on olulisem iga-nädalane umbes 3000 kirjakasti jõudev kodanikuühiskonna infokiri, kus olulisem toimuvast, rahastusvõimalustest, EMSLi liikmete seisukohadest ja tegevustest. Hea Kodaniku ajakiri ilmub kolmel-neljal korral aastas ja selle trükiarv jääb veidi alla 4000. Ka venekeelne infokiri on regulaarselt ilmunud, viimasel aastal sagedusega iga kahe nädala tagant.

2016 alustasime lugude kogumist ja jagamist sellest, kuidas Eesti inimestest head kodanikud said, et neid jagades esiteks selgitada hea kodaniku põhimõtete tähendust, ja teiseks jagada inspiratsiooni ning julgustust sellest, kui lihtne on tegelikult osalemine, aktiivne tegutsemine ja kripeldava ise ära tegemine. Viisime lõpuni ka EMSLi identiteedi värskendamise: tuttava ngo.ee asemel kasutame samuti tuttavat heakodanik.ee.

EMSLi nõukogu liige Toomas Roolaid jagas Ukraina eestvedajatele õpetussõnu vaba-tahtlike päästeseltside võrgustumise näitel.

Ülesanne 10

Levitada maailmas infot Eesti kodanikuühiskonna saavutuste ja õppetundide kohta ning tuua Eestisse infot muu maailma headest praktikatest.

Kuigi me ise Eestis otsime teistest riikidest näiteid ja kogemusi, kuidas maksupoliitikat timmida, ühinguõigust täpsustada või millistest liigsetest regulatsioonidest hoiduda, on päris palju riike, mis loevad Eesti kodanikuühiskonda suurepäraseks õppimiskohaks. 2013-2016 võõrustas EMSL grupe ametnikest ja vabakondlastest Küprosel, Bulgaariast, Venemaalt, Albaaniast, Serbiast, Türgist ja Jordaaniast. Lisaks oleme kogemusi jaganud Moldova, Gruusia, Armeenia, Ukraina ning paljude teiste riikide kodanikuühiskondade arendajaile. Enam tunnevad külalised huvi vabaihenduste ning valitsuse koostöö vastu, uuritakse vabaihenduste riigipoolse rahastamise korraldust ning maksupoliitikat. Aitäh headele partneritele, kes on näiteid, edu-

lugusid ja õppetunde me külalistega jaganud!

EMSL on ülemaailmse kodanikuühiskonna katusorganisatsiooni CIVICUS ning Euroopa katusorganisatsioonide võrgustiku ENNA liige. 2015. aastast on Maris Jõgeva andnud oma aega ka ENNA juhatuse töösse.

2016 alustasime esimest arengukoostöö projekti, kus toetame oma teadmistega Ukraina kodanikuühiskonna ressurtsikeskust GURT, mille sooviks on motiveerida vabaihendusi üle riigi rohkemale strateegilisele koostööle. Ühes Euroopa partneritega alustasime kodanikuruumi teemalise debati ettevalmistamist EL Nõukogu eesistumise kaupa edasi andmiseks.

EMSL ja liikmed:

EMSLil oli 2016. aasta lõpuks 101 liiget. Aasta jooksul uusi liikmeid EMSLiga ei ühinenud. Lahkusid MTÜ Vaba Tahe, Peipsi Koostöö Keskus, Tarbijate Kaitse Ühendus Ugandi, SA Tuuru ja Pille Lille Muusikute Fond. Nõukogu arvas liikmeskonnast välja REC Estonia.

Klubilises vormis said liikmed kokku kolmel korral: Arvamusfestivalil osalemisest, Eesti Vabariik 100 kingituste tegemisest ning hasartmängumaksu teemadel. Kokku jõudsimme aasta jooksul eraldi kohtuda 22 liikmega.

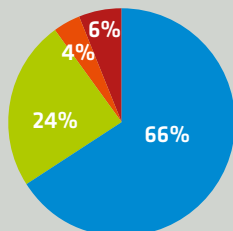
2016 pidasid liikmed EMSLi tegevustest kõige olulisemaks uue valitsuse tegevusprogrammi koostamisel kaasärääkimist, arutelusid hasartmängumaksu paremaks kasutamiseks, Huvikaitselaborit ja tulumaksu-

seaduse muutmisega tegelemist annetuste soodustamiseks.

Liikmeks olemises nähakse kasu infovahetuses, mis on laiendanud silmaringi kolmanda sektori tegevuste ja arengu osas, samuti võimalust programmides või üritustel osalemiseks, mis pakuvad arenguvõimalusi, uusi teadmisi ja kontakte.

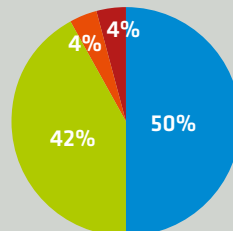
Liikmed soovivad kaasa rääkida vabaühenduste riikliku rahastamise korrastamises, samuti kaasamise ja osalemise ning annetuskeskkonna parandamise teemadel. EMSLilt ootavad aga vastu koolitusi, arenguprogramme ja kasulikke kokusaamisi, tugevat huvikaitsset ja hääletoruks olemist, et EMSL esindaks vabaühendusi teemadel, kus üksikute liikmete mõju on väiksem. Muidugi ka info jagamist, eeskujuks olemist, vabakonna maine kujundamist ja hoidmist.

Milline on EMSLi tähtsaim roll?

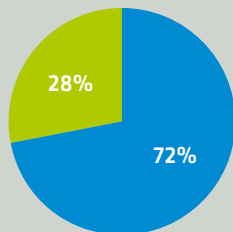
- Kodanikuühiskonna ja vabaühenduste huvide eest seismine
- Vabaühenduste võimekuse tõstmine
- Kodanikuaktiivsuse tõstmine ja osalema julgustamine
- Kodanikuühiskonna alase info jagamine

Kas sinu organisatsioon on EMSLi tegevusest kasu saanud?

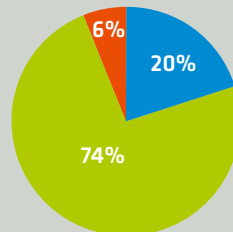
- Jah, kindlasti
- Pigem jah
- Ei ole üldse
- Ei oska öelda

EMSLi tegevused on liikmete jaoks olulised

- Nõustun täielikult
- Pigem nõustun

Oleme rahul, kuidas EMSL liikmeid kaasab

- Täielikult!
- Pigem jah
- Pigem ei

Suvisel tiimikoosolekul Vormsil said paika strateegilised suunad järgmisteks aastateks.

EMSL ja inimesed:

2016 liitusid EMSLi meeskonnaga Helen Talalaev ja Marleen Pedjasaar. Helen täiendas oma kogemustega kogukonnapraktika meeskonda, kus on jätkuvalt ka Aljona Galazan. Marleeni hooleks jäi Huvikaitselabori õnnestumine. EMSLi huvikaitseteamadega töötas edasi Siim Tuisk, keskendudes aasta teises pooles rahastamisega seotule, täpsemalt hasartmängumaksu mudeli korrastamisele. Aasta lõpus taasühines meeskonnaga Alari Rammo, kes ühinguõiguse ning maksupoliitika teemadel annab nii nõu kui veab ka eest me tegevusi. Hea Kodaniku infokanalite eest on kandnud hoolt Mari Öö Sarv eestikeelse ning Katerina Danilova ja Ivan Lavrentjev venekeelsete kanalite toimetajatena. Liikmetööl ja võrgustikusuhetel hoiab silma peal Maria Laanjärv. EMSLi trükised kujundas kauniks Karl-Kristjan Nigesen, arvepidamise hoidis korras Kaidi Pugal ning kontori puhtuse eest hoolitses Valentina Jantšarina. Juhatajana jätkas Maris Jõgeva.

Vabatahtlikena osalesid EMSLi töödes veel Katrina Koppel, Kristiina Miller ning Urmo Kübar. Katrina aitas sõnastada EMSLi liikmetöö põhi-

mõtteid, Kristiina korrastada vabatahtlaste rahastamisega seotud andmetabeleid ning Urmo on töötanud annetuskultuuri toomisega.

EMSL liitus mitmekesisuse kokkuleppega, millega kinnitasime, et austame inimeste mitmekesisust ning väärtustame võrdse kohtlemise põhimõtet nii oma töötajate, liikmete kui ka partnerite seas.

EMSLi nõukogu liikmeks valiti üldkoosolekul tagasi Martin A. Noorkõiv (Domus Dorpatensis) ning Mari-Liis Jakobson (Arengukoostöö Ümarlaud), esimest korda proovisid nõukogu liikme ametit Ivo Visak (esitaja Üliõpilaskondade Liit), Toomas Roolaid (Päästeliit) ning Leena Kivisild (Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon). Jätkasid Margo Loor (Teeme Ära SA), Madle Lippus (Linnalabor), Anneli Kana (Külaliikumine Kodukant), Jannus Jaska (Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik) ning Liisa Past (Eesti Väitlusselts). Ametiaeg lõppes Margus Rinkil, kes tagasi ei kandideerinud. Nõukogu kogunes koosolekutele tavapäraselt neljal korral, strateegiaaruteludeks mõned korrad lisaks. Nõukogu koosolekute protokollid leiab www.heakodanik.ee/noukogu

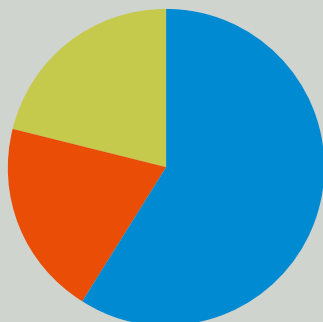
Rahaasjad

2016. aasta lõppes EMSLi jaoks mõnevõrra suurema käibega kui 2015. Tulud olid kokku 302 546 eurot, kulud 303 597 eurot, aruandeaasta tulem seega -1041. Suurimateks kuludeks on tööjõukulud, mis 2016. aastal ulatusid 143 120 euroni ning moodustasid EMSLi kuludest 47%. EMSLi peamised toetajad on jätkuvalt Kodanikuühiskonna Sihtkapital ning Siseministeerium tegevustoetuse kaudu, lisaks aitasid meil tegevuskava ellu viia Haridus- ja Teadusministeerium, Välisministeerium, Avatud Eesti Fond ja Euroopa Liit, EMSLi liikmed, EMSLilt koolitusi tellinud ja teised toetajad.

Me eriline tänu kuulub annetajatele: Sandra

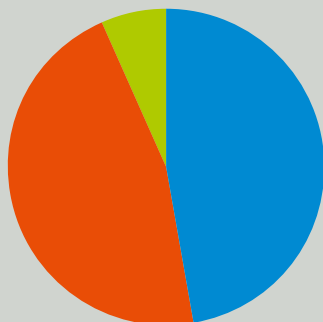
Fomotskin, Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastefond, Muinsuskaitse Selts, Katrin Kala, Juristide Liit, YFU Eesti, Heateo Sihtasutus, Kadri Britt Põldre, Teeme ära SA, Avatud Eesti Fond, Kultuuriguru, Kristi Klaasmägi, Mihkel Tökke, Marit Otsing, Maie Kiisel, Teibi Torm, BPW Estonia, Tõnis Saarts, Swedbank, Koostöö Kogu, Aveli Ainsalu, Eestimaa Looduse Fond, Liikumispuudega Inimeste Liit, Mari-Liis Jakobson.

EMSLi majandusaasta vaatas üle ja hindas rahaasjade korrektsust Ernst & Young Baltic AS. Suur aitäh põhjaliku sissevaate ning konsultatsioonide eest.

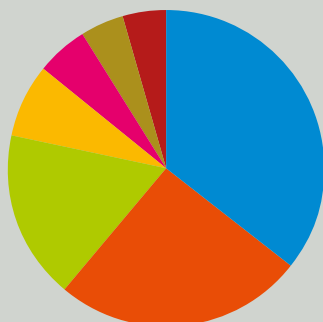
Tulude jaotus 2016:

	Summa (€)	Osakaal
Projektitoetused	178 956	59%
Tegevustoetus	60 000	20%
Omatulud	63 592	21%
KOKKU	302 548	

Kulude jaotus 2016:

	Summa (€)	Osakaal
Tööjõukulu	143 120	47%
Projektid	139 976	46%
Muud kulud	19 749	7%
KOKKU	302 845	

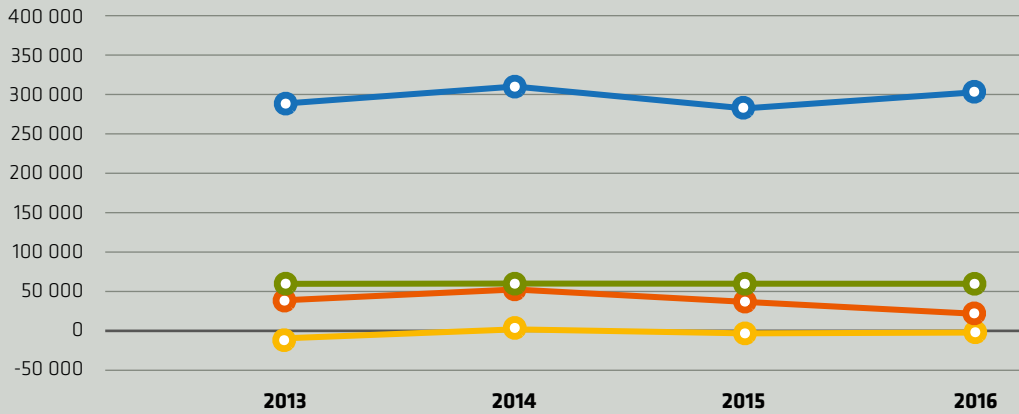

Sihtfinantseerijate jaotus 2016:

	Summa (€)	Osakaal
KÜSK	85 437	36%
Siseministeerium	61 089	26%
HTM	41 083	17%
Muud	17 612	7%
Avatud Eesti Fond	12 617	5%
Välisministeerium	10 617	4%
Euroopa Liit	10 500	4%
KOKKU	238 955	

Põhilised majandusnäitajad:

	2013	2014	2015	2016
● Käive	286268	310956	279132	302548
● Kohustused	39416	54872	37105	20034
● Omakapital	57791	62329	59929	58880
● Tulem	-10934	4538	-2400	-1041

EMSLi KOMPETENTSID

OLGUS - LOOMES
 65% üle miin, jur. kompetents (alühõlde parandus-ettepanekud)

ANALÜÜTILISE MÕJUVÄNNAALÜÜS
 → mida on vaja, et minu töö on mõju.
 ↳ arusaam, mida prioriteetseks

KAASAMISOSKUS
 → sh uued vormid (kõrgema mudeldamine)
 → tehnoloogilised vahendid

EESTVEDAMINE (proaktiivsus)
 - kestlikule
 - vägev partner

EKSPERTIIS
 → kodumajanduse-koostöö alal

FUNDRAISING
 → nii EMSLi, → kui ka oskust teha fundraisingut ja aida lennata vabakonnas

IKT RAKENDAMINE INNOVATSIOONIKS
 → digipertis, kuidas ikkagi rakendada
 → arvestada mõju (uud lahendused) a la vabakonnas
 → küsimusi sovitada innovatsiooniks

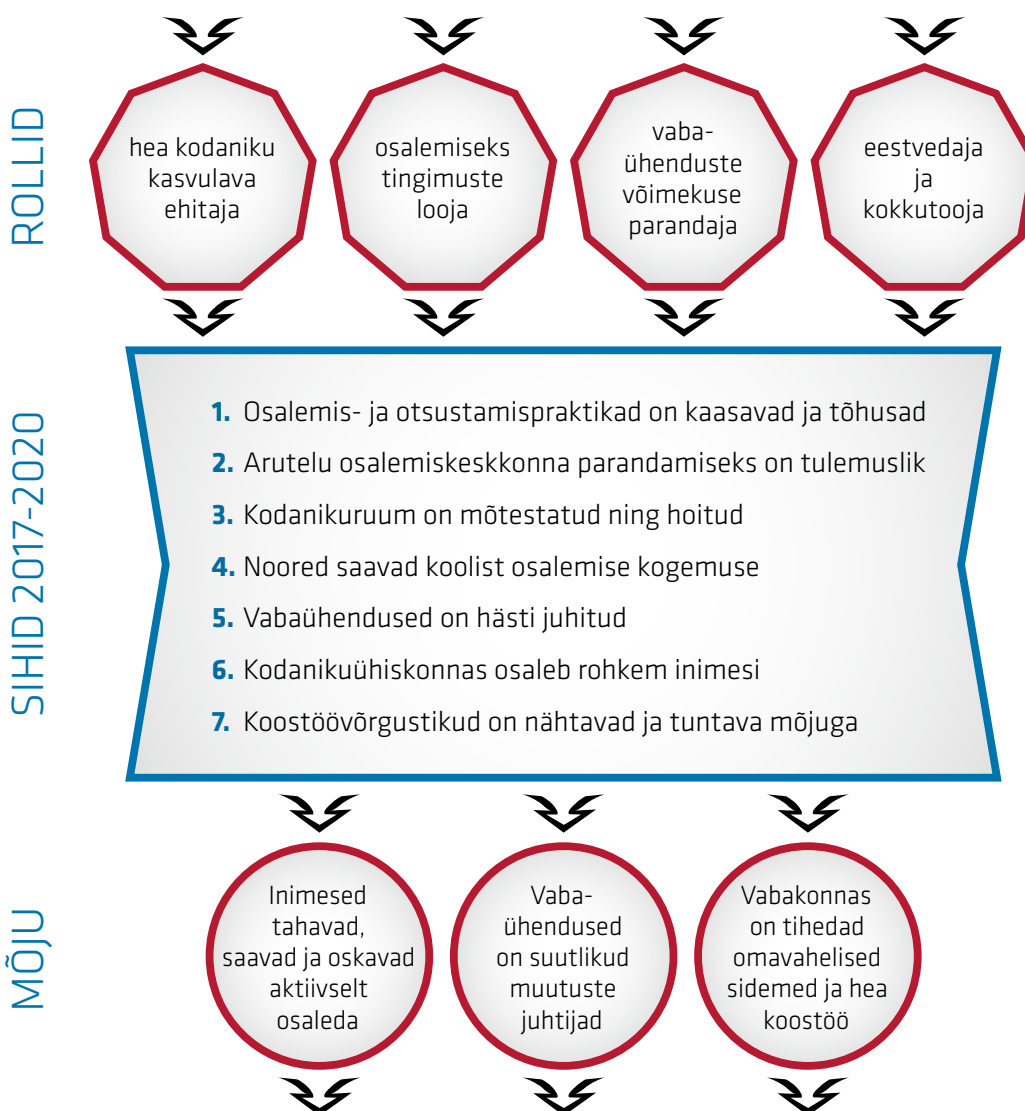
KOORDINEERIMINE 'TÖUKIMINE'
 → osapoolte koostöö
 → sihtgruppidele sarnaste lahendamise
 → formaalsete viiside
 → strateegilise koostöö-ühendamine

Vabaühenduste liidu **strateegia** aastateks 2017-2020

EMSLi uus strateegia laiendab me seniseid tegevuseesmärke: lisaks kodanikualgatuses soodsa keskkonna loomisele, vabaühenduste võimekuse parandamisele ja laiema teadlikkuse suurendamisele peame oluliseks võrgustike ning koalitsioo-

nide tugevdamist vabakonnas. See on vajalik, et vabaühenduste tegevuse mõju suurendada ning professionaliseerumise tuhinas mitte lasta kaotsi minna üksikutest organisatsioonidest ja hoolivatest kodanikest vabakonna moodustaval ühisosal.

EMSL missiooniks on aidata areneda kodanikuaktiivsust toetaval keskkonnal ja tugevdada ühenduste suutlikkust selles keskkonnas tulemuslikult tegutseda.

Eestis on mõjus kodanikuühiskond, milles inimesed saavad, tahavad ja oskavad osalemise ja koostöö kaudu ühiskondlikke muutusi juhtida.

2016. aasta tulemused

Mis oli eesmärgiks 2015?	Mida selleks teha plaanisime?	Plaan	Tegelik	Hinnang	Kommentaar
Valitsuse tegevusprogramm arvestab vabähenduste ja kodanikuühiskonna vajadustega.	Kajastasime vabähenduste ettepanekuid, analüüsisime programmi mõju kodanikuühiskonnale ja teavitasime sellest.	jah	jah		Rahule jäime enda tegevusega, kuigi kokkuvõttes ei saa öelda, et uue valitsuse tegevusprogramm palju muutusi vabähenduste tegutsemiskeskonda toob. Veel on ka vara hinnata.
Tagada igapäevatööga vabähenduste kaasatus ja esindatus otsustes, juhtida eestkosteprotsesse seal, kus vabähenduste vajadused muutusteks kõige teravamad: annetamist soodustav õiguskeskkond, vabatahtlik tegevus, sotsiaalsete ettevõtete õiguslikud alused.	Vii vabähenduste ettepanekud AVP 2016-2018 tegevuskavva	jah	jah		Kaasates vabähendusi sõnastasime probleemid valitsemises ning ettepanekud nende lahendamiseks. Koha leidis kavas vaid vabähenduste rahastamise andmete korrastamine.
	Sõnastada ettepanekud annetajasõbralikumaks maksupoliitikaks	jah	jah		Aasta lõpus andsime ettepanekud Siseministeeriumile üle ning arutasime neid ka Rahandusministeeriumiga, mis lõi hea pinnase võimalikeks muudatusteks maksuseadustes.
	Leppida kokku Eestile sobivas lahenduses sotsiaalse ettevõtluse osas	jah	ei		Otsustasime, et sotsiaalsele ettevõtlu- sele parim vorm on mõistlik leida ühinguõiguse revisjoni käigus, kus EMSL ühes teiste huvirühmadega osaleb.
	Leida lahendus vabatahtlikku tegevust takistavatele süsteemsetele probleemidele	jah	ei		Saavutasime selle, et vabatahtlike lähetamine muutub tulumaksusoodustusega vabähendustele maksuvabaks, kindlustusteemaga tegeleda ei jõudnud.
	Anda tagasisidet EL programmide rakendamisele ja partnerluslepe täitmisele	jah	jah		Kaardistasime vabähenduste võimalused saada osa EL toetusprogrammidest ning osalesime aktiivselt seirekomisjoni töös.
Vabähenduste rahastamise andmed on avalikult kättesaadavad.	Panustada ekspertiisiga rahastamise andmete läbipaistvamaks ja kättesaadavaks muutmisse	jah	jah		Vaatasime läbi vabähenduste rahastamise andmed aastast 2015, koondanalüüsi vormistamine jäi 2017. aastasse, samuti andmete põhjal almanahhi koostamine.
	Analüüsida avalikke andmeid kasutades kodanikuühiskonna trende	jah	ei		
Teha tööd poliitilise rahastamise vähenemise nimel, sh ettepanekud HMNI ja nn katuseraha korrastamiseks.	Sõnastada ettepanekud ja alternatiivsed mudelid HMM-i ressursside kasutamiseks	jah	nii ja naa		Peamised küsimused ja murekohad selgusid Variraporti koostamisel, ettepanekute täpsustamiseni jõudsimine 2017.
	Moodustada koalitsioon ja leida lahendused katuseraha mudeli kaotamiseks	jah	ei		Rääkisime vabähenduste ja fraktsioonidega, mõistsime katuseraha avalikult hukka. Poliitikutid veenda, et katuseraha nimetamine regionaalseks investeringuteks seda läbipaistvamaks ei tee, ei suutnud.
	Töötada strateegilise partnerluse kui koostöövormi tugevdamisega	90%	-		Strateegilise partnerluse levikut toetab HMM mudeli korrastamine, eraldi tegevusplaani me ei jõudnud.

hea rahuldav halb

Mis oli eesmärgiks 2015?	Mida selleks teha plaanisime?	Plaan	Tegelik	Hinnang	Kommentaar
(1) Osaleme EKAKi kuulamise ning kolme komisjoni istungi ettevalmistamises: anname sisendi, ärgitame kodanikuühiskonna rollidest rääkima; (2) Avalikus diskussioonis viitame EKAKi põhimõtetele, põhjendame seoseid. (3) otsime koostöövisiooni tulevikuks	Valmistada ette ja viia läbi EKAKi kuulamine ja kolme komisjoni istung	jah	jah		Kolme komisjoni istung läks korda, sellel esitatud seisukohtadest said ettepanekud uue valitsuse koalitsioonileppesse. Suure saali arutelu lükkus RK liikmete vähesel huvi tõttu 2017. aasta kevadesse.
	Käsitleda juhtumeid, kus EKAKis kirjeldatud koostöötavad pole järgitud	jah	jah		Jagasime kolmest kaasamisjuhtumist soovitusi ning vaatasime lähemalt ka metsaseaduse muutmise seaduse konsultatsiooni probleemistikku.
	Korraldada kodanikuühiskonna tulevikuvisionile pühendatud suvekool	100 osaleb / 90% rahul	48/-		Suvekooli vastu oli huvi madal, mis sundis mõtlema suvekooli formaadi ning sisu värskendamisele.
Osaleme sihikindlamalt ja aktiivsemalt Arvamusfestivali sisu loomises, et kodanikuühiskonna teemad oleksid programmis ja vabauhendused nähtavad.	Programmis on kodanikuühiskonnale olulistel teemadel arutelusid vähemalt sama palju või rohkem. Oma teemadega osaleb AF-il enam EMSL liikmeid.	8 ja 15	10 ja X		Julgustasime vabauhendusi festivalil osalema ning korraldasime ise kolm arutelu: annetamisest, heaks kodanikuks olemisest ning organiseerunud kodanikuühiskonna arenguloost.
Kogukonnapraktika on plaanijärgselt laienenud: noored kaasatud, osalevad vabauhendused ja õpetajad on toetatud ja koolitatud. Programmil on oma mõju hindamise meetodika ning korraldatud info kogumine mõju mõõtmiseks	Kaasata Kogukonnapraktikasse varasemast rohkem noori	608	608		Kogukonnapraktika on laienenud peaaegu plaanipäraselt.
	Töötada välja KKP mõju hindamise mudel	jah	ei		
Toetame vabauhendusi strateegiliseks huvikaitseks ja poliitikakujundamises osalemiseks	Nõustada vabauhenduste huvikaitseprotsesse	10	27		Huvikaitselabori programmiga saame toetada vähemalt 25 organisatsiooni huvikaitseplaanide elluviimist.
Jätkame venekeelse arenguprogrammi läbiviimist ning kaasame tegevustesse uusi vabauhendusi, et EMSL oleks vene töökeelega vabauhenduste seas enam tuntud ja arvestatud	Nõustada vähemalt 10 vene töökeelega vabauhendust arengut puudutavates küsimustes	10	10		Programmis alustanud selle ka lõpetasid ning raporteerisid positiivseid muutusi ühingu igapäevatoos. Täiendavaid kontakte venekeelse vabakonnaga ei tekkinud
	Luu uusi püsivaid kontakte venetöökeelega vabauhendustega	20	-		
Koordineerime annetusi koguvate vabauhenduste võrgustikku, et annetuste kogumise hea tava leviks, oleks mõistetud ning hea annetuste koguja märk kasutuses.	Korraldada kohtumisi ning valmistada ette tegevuskava annetusi koguvate vabauhenduste koostööks	6	7		Kohtumised annetusi koguvatele vabauhendustele toimusid plaanipäraselt, kuid võrgustik ei jõudnud edasises tegevuskavas kokkuleppimiseni.
	Koostada juhend annetuste kogumise hea tava selgitamiseks	jah	jah		

hea rahuldav halb

Mis oli eesmärgiks 2015?	Mida selleks teha plaanisime?	Plaan	Tegelik	Hinnang	Kommentaar
EMSL teenib kvaliteetsete tellimuskoolitustega piisavalt omatulu	Teenida kvaliteetsete koolitustega piisavalt omatulu	12000	1320		Töid on tellitud plaanitud, tagasiside on olnud hea.
Igapäevane kodanikuühiskonna info ning ka arvamused kodanikuühiskonna teemadel on nii eesti- kui venekeeles jagatud ning jõuavad rohkemate lugejateni	Kirjutada originaalartikleid ning levitada neid teistesse arvamuspordaalidesse	35/12	38/13		Nii eesti- kui vene keeles ilmusid nädalikirjad ning õnnestusime ka kodanikuühiskonna teemaliste artiklite tellimises ning levitamises. Ajakiri ilmus plaanipäraselt.
	Jätkata nädalikirja väljaandmist nii eesti kui vene keeles va pühad ja juulikuu	jah	jah		
	Jätkata sisuka Hea Kodaniku ajakirja väljaandmist	3	3		
Eesti vabaühenduste elujõulisuse areng on jälgitud ja kommuneeritud	Koostada USAIDi indeksi raport ning tutvustada selle sisu	jah	jah		Raportit tutvustasime Arvamuspordaalivali arutelul.
Kodanikuühiskonna aasta silmapaistvamad organisatsioonid ja eestvedajad on traditsiooniliselt esile tõstetud	Teeme tööd, et aasta tegijatest kõneletaks meedias	5	10		Jäime traditsioonilise sündmuse ja selle kajastusega rahule.
Vabaühendusteni jõuab enam infot maailmapraktikatest, me enda võrgustikes teatakse Eestis toimuvast	Vahendada CIVICUSE ja ENNA infot EMSLi infokanalitesse, EMSLi infot partneritele	jah	jah		Oleme tulnud toime info vahendamisega määral, milleks meil jõudlust.
EMSLi liikmed on kursis ja räägivad kaasa EMSLi seisukohtades ning osalevad me tegevustes. Kontor on kursis liikmete tegevuse, huvide ja ootustega EMSLile.	Korraldada liikmekohtumisi	56	22		Liikmete osalus EMSLi tegevustes jäi passiivsemaks, liikmekohtumisi ei jõudnud korraldada nii palju kui soovisime.
	Korraldada huvitavaid liikmeüritusi	8	6		
	Kutsuda EMSLi liikmeid üles osalema me tegevustes	75%	59%		
	Hinnata kuivõrd liikmed on saanud me tegevustest kasu	90%	-		
EMSLi ühiskondlik roll on liikmetega kokku lepitud ja tegevusvalikud aastateks 2017-2020 paigas. 25. sünnipäeva tähistamisel vaatame tagasi kodanikuühiskonna arengusse ja EMSLi rollile selles	Koostada strateegia aastateks 2017-2020 millega ise rahul oleme	jah	jah		Sünnipäevategevused olid mitmekesised ning strateegia sai peaaegu et aasta lõpuks valmis.
	Tähistada sünnipäeva nii, et kodanikuühiskonna arengulugu on kirjeldatud	jah	jah		

hea rahuldav halb

Tegevuskava 2017

Millist muutust taotleme?

1 Osalus- ja otsustamispraktikad on kaasavad ja tõhusad.
■ Nõudlus avatud valitsemise järele suurenenud.

Eesmärgid 2017

Jälgime KOV reformi ning valimiste juures vabakonna kaasamispehühimötetega arvestamist, nõustame heade koostööpraktikate kasutuselevõttu ühes manifesti ettevalmistamisega valimisteks ning valvame koos noortega hea valimistava järgimist.

Pakume EKAKI elluviimisele tuge ja järelevalvet Riigikogus olulise tähtsusega küsimuse arutelu sisustamise, avaliku võimu ja vabaühenduste koostööpehühimötete selgitamisega

Kuidas hindame?

Valimiste valvurite raportid on laialdaselt kajastatud

Kevadkoolis osalejad hindavad koolituse kasulikuks

KOV manifestile on kohalikud kandideerijad andnud tagasisidet

Riigikogus toimuv kodanikuühiskonna teemaline arutelu on kajastatud

Analüüsitud on vähemalt 3 koostööühendust, osaliselt loevad tagasiside kasulikuks

2 Arutelu kodanikuaktiivsust toetavast keskkonnast ja selle arendamise võimalustest on vabaühenduste poolt tulemuslikult juhitud.

Juhime eestkosteprotsesse seal, kus vabaühenduste vajadused muutusteks kõige teravamad: rahastamismudelid arvestavad rahastamise pehühimötteid ning vabaühenduste huve, õigusruum toetab filantroopiat ja annetamist, ühinguõiguse korrastamisel arutatakse vabaühendustele soodsamate tingimuste loomist

Ühinguõiguse revisjoni käigus on vabaühenduste arvamusel koondatud, edastatud ning arvestatud

Vähemalt üks täiendav ettepanek filantroopia soodustamiseks on sõnastatud ja arutellu esitatud

Vabaühenduste ja mudeli osalistega on nende ootused, huvid ja ettepanekud hasartmängumaksu osas läbi räägitud, ühendused loevad uue mudeli paremaks kui varasema

Katuserahale alternatiivi leidmiseks on toimunud tulemuslikud arutelud, rahastamismudel sellisel kujul kaob.

3 Kodanikuruum on mõtestatud ning sõna-, ühinemis- ja kogunemisvabadus hoitud.

Tõstatame Euroopa kodanikuruumi teemalised arutelud EL Nõukogu eesistumisel, tehes selleks koostööd partneritega Euroopa riikidest.

Eesti EL nõukogu eesistumise ajal osaleb kodanikuruumi teemalises arutelus nii väliskülastajad kui Eesti vabaühendused.

Vabakonna tervisel ja kodanikuruumil Eestis on silm peal hoitud, muutused ja nende mõjud hinnatud.

USAIDI indeksi raporti järeldused leiavad kasutust ja kajastust

CIVICUSE kodanikuruumi seireanalüüs on saanud Eestist sisendi.

4 Kodanikuhariduse programmid koolides võimaldavad noortel saada osalemise kogemuse ning seeläbi on paranenud noorte teadlikkus kodanikuühiskonnast.

Kogukonnapraktika (KKP) on plaanijärgselt laienenud: noored kaasatud, osalevad vabaühendused ja õpetajad on toetatud ja koolitatud. Programmil on välja töötatud oma mõju hindamise meetoodika ning alustatud info kogumist mõju mõõtmiseks.

Kogukonnapraktika on jõudnud vähemalt 36 kooli

KKP osalevate noorte arv on kasvanud ja on kuni1080

KKP osaleb kuni 200 vabaühendust

Programmi mõjumudel on väljatöötatud

Pakume koolidele tuge kodanikuühiskonna selgitamisel, olles sellega eeskujuks kodanikuhariduses osalejana.

EMSL on sisustanud vähemalt 10 koolitundi kodanikuühiskonnast.

Millist muutust taotleme?

5 Vabaühendused on hästi juhitud ning kasutavad oma töös läbimõeldud, innovaatilisi töövõtteid, senisest enam e-lahendusi.

Eesmärgid 2017

Tugime vabaühendusi poliitikakujundamises osalemiseks, et vabaühendused saaksid kogemusi, teadmist ja oskuseid huvikaitseprotsesside juhtimiseks.

EMSL alustab tegevusi juhtimiskompetentside parandamiseks vabaühendustes

Teame, mida täpsemalt vabaühendused vajavad, et oma töös rohkem e-lahendusi kasutada ning oleme jaganud lihtsamaid oskuseid ja kogemusi.

EMSL pakub oma kogemustest lähtuvalt kvaliteetseid koolitusi, mis vähemalt 20% ulatuses katavad me eelarvevajaduse.

Kuidas hindame?

Vähemalt 25 organisatsiooni täidavad Huvikaitselabori programmi oodatud mahus.

Osalejad hindavad saadud toe kasulikuks.

Suvekoolis katsetatakse esimesi juhtimiskooli koolitusmooduleid ning osalenud loevad selle kasulikuks.

10 digioskuste õpituba annavad vabaühendustele praktilist nõu töö hõlbustamiseks.

EMSL teenib tellimustöödega piisavalt omatulu.

Tellijad on koolituse kvaliteediga rahul.

6 Kodanikuühiskonna toimimist mõistab ja selles osaleb senisest rohkem inimesi.

Hea Kodaniku infokanalid on tõhusad ning värske ja asjakohane info koolitustest, rahastusest, seadusemuudatustest, üldisemalt Eesti kodanikuühiskonnast jõuab operatiivselt huvitatuteni nii eesti-, vene- kui inglise keeles.

Kodanikuühikonnast on piisavalt artikleid ja need levivad me infovõrgustikust väljapoole.

Nädalakiri ilmub nii eesti kui vene keeles va pühad ja juulikuu.

Hea Kodaniku ajakiri on sisukas ning ilmub tähtajaks.

Inglisekeelne infovõrgustik on loodud, igakuiste infokirja saajate arv kasvab.

Kodanikuühiskonna silmapaistvamad organisatsioonid, inimesed ja teod on eeskujuna esile tõstetud.

Kodanikuühiskonna aasta tegijatest räägitakse meedias.

Eeskujulood headest kodanikest levivad ka me tavapärasest infovõrgustikust väljapoole.

7 Vabakonda loovad toimivad koostöövõrgustikud, mille tegevus on nähtav ja mõju tuntav.

EMSLi liikmed on kursis ja räägivad kaasa EMSLi seisukohtades ning osalevad me tegevustes. Kontor on kursis liikmete tegevuse, huvide ja ootustega EMSLile.

Liikmekohtumised aitavad hoida liikmetega tihedat sidet.

EMSLi liikmed annavad oma osa EMSLi tegevuste rahastamiseks.

Kaardistame vabaühenduste võrgustikud, osaleme neis ning oleme eestvedajaks annetusi koguvate, avatud ühiskonna küsimustega töötavate vabaühenduste koostöö hoidmisel

Vabakonnas tegutsevad võrgustikud on kaardistatud, nende tegevus nähtavam.

Annetusi koguvad organisatsioonid saavad ja tahavad vahetada kogemusi, EMSL on korraldanud kasulikke kohtumisi.

Vabaühendusteni jõuab enam infot maailmapraktikatest, me enda võrgustikes teatakse Eestis toimuvast

CIVICUSE ja ENNA info on infokanalitesse vahendatud ning EMSLi info kord kvartalis partneritele jagatud.

FINANTS-

ARUANNE

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	27 118	52 604	
Nõuded ja ettemaksud	51 374	43 262	2
Kokku käibevarad	78 492	95 866	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	430	1 168	4
Kokku põhivarad	430	1 168	
Kokku varad	78 922	97 034	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	9 453	14 219	6
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	10 581	22 886	7
Kokku lühiajalised kohustised	20 034	37 105	
Kokku kohustised	20 034	37 105	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	59 929	62 329	
Aruandeaasta tulem	-1 041	-2 400	
Kokku netovara	58 888	59 929	
Kokku kohustised ja netovara	78 922	97 034	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	9 886	10 357	
Annetused ja toetused	262 358	247 496	
Tulu ettevõtlusest	14 818	4 618	
Muud tulud	15 486	16 661	8
Kokku tulud	302 548	279 132	
Kulud			
Mitmesugused tegevuskulud	-159 725	-116 970	9
Tööjõukulud	-143 120	-163 830	10
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-738	-738	
Muud kulud	-14	-7	
Kokku kulud	-303 597	-281 545	
Põhitegevuse tulem	-1 049	-2 413	
Muud finantstulud ja -kulud	8	13	
Aruandeaasta tulem	-1 041	-2 400	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2016	2015	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-1 049	-2 413	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	738	738	
Kokku korrigeerimised	738	738	4
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-8 112	-12 139	2
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-17 071	-17 768	6,7
Kokku rahavood põhitegevusest	-25 494	-31 582	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	8	13	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	8	13	
Kokku rahavood	-25 486	-31 569	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	52 604	84 173	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-25 486	-31 569	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	27 118	52 604	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2014	62 329	62 329
Aruandeaasta tulem	-2 400	-2 400
31.12.2015	59 929	59 929
Aruandeaasta tulem	-1 041	-1 041
31.12.2016	58 888	58 888

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu 2016. a. raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale ja kasutades soetusmaksumuse meetodit. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Finantsvarad

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantsvara ja –kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdüd finantsvara üle.

Raha

Raha ning rahalähendina kajastatakse raha pangas, nõudmiseni hoiuseid, lühiajalisi (alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite ja rahaturufondi osakuid, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeeringis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustised seisuga 31. detsember 2016 on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 365 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 640 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulumi.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 640 eurot**Rendid**

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatakse rentniku aruandes rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Finantskohustisteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi.

Finantsvara ja –kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimine, kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustisena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglases väärtuses.

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglases väärtuses. Tekkiv kohustus kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt. Mittesihtotstarbelised toetused ja annetused kajastatakse tuluna laekumise hetkel.

Tulud

EMSLi tulemiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruande skeemi nr 1 alusel.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesisid bilansi kuupäeva, 31. detsembri 2016 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2016	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	10 556	10 556	0	0	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	4 533	4 533	0	0	3
Muud nõuded	1 910	1 910	0	0	
Ettemaksed	500	500	0	0	
Tulevaste perioodide kulud	500	500	0	0	
Nõuded rahastajate vastu	32 927	32 927	0	0	
Nõuded edasiesitamisele	948	948	0	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	51 374	51 374	0	0	

	31.12.2015	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	1 355	1 355	0	0	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	7 078	7 078	0	0	3
Muud nõuded	1 910	1 910	0	0	
Ettemaksed	500	500	0	0	
Tulevaste perioodide kulud	500	500	0	0	
Nõuded rahastajate vastu	29 112	29 112	0	0	
Nõuded edasiesitamisele	3 307	3 307	0	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	43 262	43 262	0	0	

Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2016		31.12.2015	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks		1 372		2 256
Erisoodustuse tulumaks		16		0
Sotsiaalmaks		2 774		4 279
Kohustuslik kogumispension		171		275
Töötuskindlustusmaksed		156		268
Ettemaksukonto jääk	4 533		7 078	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	4 533	4 489	7 078	7 078

Lisa 4 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

		Kokku
	Muud materiaalsed põhivarad	
31.12.2015		
Soetusmaksumus	5 540	5 540
Akumuleeritud kulum	-4 372	-4 372
Jääkmaksumus	1 168	1 168
Amortisatsioonikulu	-738	-738
31.12.2016		
Soetusmaksumus	5 540	5 540
Akumuleeritud kulum	-5 110	-5 110
Jääkmaksumus	430	430

Lisa 5 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2016	2015
Kasutusrendikulu	6 310	7 619
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2016	31.12.2015
12 kuu jooksul	7 200	7 200

Lisa kajastab kontoriruumide üürikulusid OÜ-lt Telliskivi Maja, millest on lahutatud allüürnikele esitatud või eeldatavasti esitatavad kulude katmise nõuded.

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2016	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	1 376	1 376	0	0	
Võlad töövõtjatele	3 588	3 588	0	0	
Maksuvõlad	4 489	4 489	0	0	3
Kokku võlad ja ettemaksed	9 453	9 453	0	0	

	31.12.2015	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	2 998	2 998	0	0	
Võlad töövõtjatele	4 143	4 143	0	0	
Maksuvõlad	7 078	7 078	0	0	3
Kokku võlad ja ettemaksed	14 219	14 219	0	0	

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2014	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2015
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Avatud Eesti Fond	3 375	26 629	-731	-26 656	2 617
Siseministerium	22 396	60 000	-1 934	-79 373	1 089
KÜSK	8 620	75 962	0	-65 402	19 180
Euroopa Komisjon	0	5 000	0	-5 000	0
USAID	0	7 985	0	-7 985	0
Annetused	0	9 949	0	-9 949	0
Muud sihtfinantseerimised	5 863	21 976	0	-27 839	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	40 254	207 501	-2 665	-222 204	22 886
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	40 254	207 501	-2 665	-222 204	22 886

	31.12.2015	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2016
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Avatud Eesti Fond	2 617	10 000	0	-12 617	0
Siseministerium	1 089	60 000	0	-61 089	0
KÜSK	19 180	72 645	0	-85 437	6 388
Euroopa Komisjon	0	3 500	0	-3 500	0
USAID	0	8 401	0	-8 401	0
Annetused	0	15 001	0	-15 001	0
Muud sihtfinantseerimised	0	80 506	0	-76 313	4 193
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	22 886	250 053	0	-262 358	10 581
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	22 886	250 053	0	-262 358	10 581

Lisa 8 Muud tulud

(eurodes)

	2016	2015
Ürituste osalustasud	650	2 475
Koolitused, loengud, analüüsid	14 836	14 186
Kokku muud tulud	15 486	16 661

Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2016	2015
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest	215	155
Pangateenused	186	252
Raamatupidamine ja audit	755	688
Transport, lähetus, meeskonnaarendus	733	1 886
Seminaride korraldamine	6 809	3 693
Projekt Tulevikugrupp	72	3 250
Projekt Venekeelne teavitus	2 415	1 441
Projekt Arvamusfestival	55 562	38 472
Projekt Hea Kodanik, suvekool	21 547	28 890
Projekt Demokraatiakool	0	2 237
Projekt Vene vabaühenduste arenguprogramm	7 296	8 011
Projekt Rahastusalane eestkoste	177	1 648
Projekt Tegevustoetus (huvikaitse, teavitus)	11 989	12 897
Projekt Kogukonnapraktika	9 181	2 330
Projekt Arenguhüpe	3 439	623
Projekt Avatud valitsemine KOVides	180	813
Projekt Round-it-up	7 706	2 522
Ettevõtluskulu	7 569	1 754
Rahvusvaheline koostöö	0	154
Projekt GURT	8 648	0
Projekt Kodanikuharidus	3 911	1 345
Projekt KÜSK-AN	7 853	225
Muud	3 482	3 684
Kokku mitmesugused tegevuskulud	159 725	116 970

Lisa 10 Tööjõukulud

(eurodes)

	2016	2015
Palgakulu	107 110	122 565
Sotsiaalmaksud	36 010	41 265
Kokku tööjõukulud	143 120	163 830
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	5	6

Lisa 11 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2016	31.12.2015
Juriidilisest isikust liikmete arv	101	107

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2016	2015
Arvestatud tasu	19 671	20 245

